

**Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 20.051.074
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
доктору медичних наук,
професору Шереметі Лідії Миколаївні
(76018, м. Івано-Франківськ,
вул. Шевченка, 57)**

РЕЦЕНЗІЯ

доктора медичних наук, професора кафедри фізичної терапії, ерготерапії
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Остапяка Зіновія Миколайовича

на дисертаційну роботу **Куравської Юлії Сергіївни**

**«Корекція післяпологових змін фізичного та психічного стану жінок, які
перенесли кесарів розтин, засобами фізичної терапії»,**

подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона
здоров'я за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Актуальність теми.

Останні десятиліття в усьому світі ознаменувалися значним розширенням показань до кесаревого розтину на користь матері та плода і, відповідно, збільшенням частоти абдомінального розродження. Проте аналіз результатів хірургічного розродження показує, що збільшення числа кесаревих перерізів не вирішує всього комплексу різноманітних проблем охорони здоров'я матері та дитини.

Незважаючи на технічну простоту кесаревого розтину, цю операцію слід відносити до розряду складних оперативних втручань з високою частотою інтра- і особливо післяопераційних ускладнень. Встановлено, що активність

функціональних систем та обмінних процесів у дітей після цього пологорозрішення значно знижені, а значить обмежені й резерви адаптації.

Вирішенню актуальних питань відновлення післяпологового стану жінок з позицій потреб догляду за дитиною присвячена дисертаційна робота Куравської Ю.С.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; є фрагментом дослідження «Покращення функціонального стану, якості життя та корекція патологічних станів різного походження засобами терапії та реабілітації», № державної реєстрації 0123U01534.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та їх достовірність.

Дисертаційна робота Куравської Юлії Сергіївни є ґрунтовним науковим дослідженням у якому основні наукові положення, висновки повністю відповідають меті та завданням дослідження, а також є обґрунтовані наведеними даними, що підтверджують результати дослідження. У дисертаційній роботі були використані адекватні меті та завданням методи дослідження, які характеризували стан фізичного та психічного стану жінок, які перенесли кесарів розтин, якість їх життя, висвітлювали зміни у всіх доменах МКФ. Отримані результати базуються на достатньому фактичному матеріалі, що гарантує належну достовірність та обґрунтованість основних наукових положень роботи та сформульованих у ній висновків.

Дослідження, що проводилися для отримання даних, забезпечувалися достатньою кількістю залучених до дослідження жінок та отриманих числових даних. Методи дослідження та програмне забезпечення для обробки даних використовується різними науковими групами, що займаються дослідженням в галузі охорони здоров'я, що свідчить про відтворення і надійність отриманих результатів.

Наукова новизна одержаних результатів.

- розроблено комплексну довготривалу програму фізичної терапії для жінок у післяпологовому періоді після кесаревого розтину, визначальними особливостями якої є виконання терапевтичних вправ різної спрямованості та функціонального тренування із застосуванням платформ «PROSEDOS», ортезування черевної стінки (на ранніх стадіях), кінезіотейпінгу живота та спини, мануального впливу (масажу живота та загального); навчання жінок, що відрізняє її від загальноприйнятих програм реабілітації та фізичної терапії;
- отримано дані про особливості перебігу довготривалого післяпологового стану жінок, які перенесли кесаревого розтину, з позицій комплексного обстеження у фізичній терапії та Міжнародної класифікації функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ) (психоемоційний та фізичний стан, дисфункція м'язів тазового дна, якість життя, фізичний стан та фізична працездатність, ознаки дорсалгії – визначення змін у всіх доменах МКФ);
- комплексна довготривала програма фізичної терапії жінок у післяпологовому періоді після КР побудована відповідно до МКФ, із урахуванням основних її компонентів та особливостей індивідуального стану жінки, а кінцева мета відновлювальних заходів спрямована на рівень участі в життєвих ситуаціях та / або професійній діяльності.

Повнота викладу одержаних результатів

За структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам, встановленим МОН України. Повний обсяг дисертації складає 159 сторінок, список використаних джерел налічує 137 найменувань. Робота містить 22 таблиць, 43 рисунки, 9 додатки. Результати, які наведені у дисертаційній роботі, є новими і оригінальними та не містять запозичень з наукових робіт інших авторів.

Анотація є коротким описом дисертаційної роботи, що дає загальне уявлення про зміст і результати дослідження. У ній міститься інформація про мету, методологію, результати та висновки дослідження.

Всі частини дисертаційної роботи Куравської Ю.С. логічно пов'язані між собою і відповідають темі дослідження. План дисертації є послідовним, а виклад матеріалу організований системно. Висновки, які були зроблені, мають належне наукове та практичне обґрунтування.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації опубліковані аспіранткою у 9 наукових публікаціях, серед яких: 4 наукові статті у виданнях, що входять до переліку наукових фахових видань України, 1 - які індексуються базою Scopus, 4 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських конференціях, на більшості із яких дисертантка доповідала особисто. Обсяг друкованих праць і їх кількість відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія. Наведені публікації відображають основний зміст дисертації і отримані автором наукові результати.

У вступі сформульовано актуальність теми дослідження, наукове завдання, зв'язок дослідження з науковими планами та темами, мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, визначено наукову новизну та практичну значущість роботи, особистий внесок здобувача, представлено результати дослідження.

Розділ 1. «Перебіг післяпологового періоду після вагінальних та абдомінальних пологів як проблема реабілітаційної практики». У цьому розділі проводиться аналіз епідеміології та причин пологорозршення шляхом кесаревого розтину. З літературних джерел також визначаються особливості післяпологового періоду. Обґрунтування особливостей реабілітаційних втручань упродовж вагітності та післяпологового періоду дозволяють дозволяє визначити принципи створення програми фізичної терапії.

Розділ 2. «Методи та організація дослідження». У даному розділі дисертаційного дослідження описані методики обстеження жінок, наведено принципи формування груп, критерії включення та виключення.

Розділ 3 «Характеристика фізичного та психічного стану жінок після пологів» містить інформацію щодо особливостей стану жінок у післяпологовому періоді з позицій загального їх стану, ознак дорсопатії, дисфункцій м'язів тазового дна, фізичного статусу. Висвітлено, що наявність післяпологових змін негативно впливає на стан фізичного та психічного здоров'я, спричиняючи погіршення якості життя жінок.

Розділ 4 «Розробка та обґрунтування програми фізичної терапії жінок після кесаревого розтину» містить докладну інформацію щодо принципів створення програми фізичної терапії, її змісту, календарного плану, поєднання методів та засобів фізичної терапії, їх теоретичне обґрунтування. Детально описано методичні підходи, розшифровано формати очного та дистанційних занять, принципи реабілітаційного втручання з позицій корекції фізичного та психічного статусу. Поєднання представлених засобів фізичної терапії (терапевтичних вправ, функціонального тренування, масажу, ортезування, кінезіотейпування, навчання жінок) забезпечувало вплив на показники всіх доменів МКФ. Розділ ілюстрований великою кількістю фотографій.

Розділ 5 «Динаміка показників фізичного та психічного стану жінок упродовж післяпологового періоду» присвячений опису результатів впровадження програми фізичної терапії. Висвітлено, що впровадження комплексної програми фізичної терапії призвело до покращення фізичного та психічного стану жінок, а також зменшило прояви дорсопатії, дисфункцію м'язів тазового дна, покращило фізичну працездатність, що є свідченням її ефективності.

У висновках наведені узагальнюючі підсумки роботи.

Додатки містять опис застосованих шкал та опитувальників, акти впровадження.

Відповідність тексту дисертації вимогам академічної доброчесності.

Аналіз тексту дисертації, а також публікацій автора за темою дисертації свідчить про відсутність ознак порушення автором вимог академічної доброчесності. В дисертаційній роботі і публікаціях автора наявні посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень та інших відомостей, дотримано вимоги норм законодавства про авторське право, а також надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерел інформації. В дисертаційній роботі Куравської Ю.С. не виявлено ознак академічного плагіату.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

В цілому позитивно оцінюючи рецензовану працю та підтримуючи більшість висновків до дисертації та положень, які мають ознаки наукової новизни та виносяться на захист, звертаємо увагу на окремі положення, які, на наш погляд, потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час публічного захисту дисертації.

- Потребують деталізації види прикладних терапевтичних вправ, описаних у розділі 4, їх можна було б подати у додатках.
- Доцільно надати поглиблену інформацію щодо формату телереабілітації – яким чином вона здійснювалась, питання, які вирішувались упродовж них.
- Потребують розширеного опису принципи функціонального реабілітаційного тренування на платформах «PROSEDOS», що є новою для реабілітації цього контингенту жінок.
- Представлені у висновках дані бажано було б доповнити конкретними цифрами у динаміці проаналізованих показників, представивши ефективність всіх отриманих результатів;
- У роботі наявні поодинокі стилістичні та граматичні помилки.

Наведені зауваження стосуються дискусійних або таких, що потребують уточнення, питань та не применшують у цілому високої позитивної оцінки

дисертаційного дослідження та науковий рівень отриманих результатів у цій роботі, яка по своєму науковому рівню, актуальності виконаних досліджень, практичному значенню, об'єму і оформленню є завершеною працею, а отримані в ній результати є новими та науково обґрунтованими.

Загальний висновок.

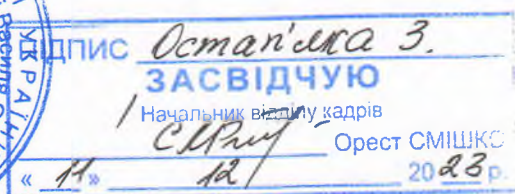
Дисертаційна робота Куравської Юлії Сергіївни «Корекція післяпологових змін фізичного та психічного стану жінок, які перенесли кесарів розтин, засобами фізичної терапії» за актуальністю теми, обсягом виконаних досліджень, науковою і практичною цінністю отриманих результатів і висновків, формою викладу є оригінальним авторським дослідженням, що відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами від 21 березня 2022 р. № 341)). Подана дисертаційна робота є завершеною працею, в якій отримано нові обґрунтовані результати, що мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а її авторка Куравська Юлія Сергіївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 227 – Фізична терапія, ерготерапія.

Рецензент:

доктор медичних наук, професор кафедри
фізичної терапії, ерготерапії

Прикарпатського національного університету

імені Василя Стефаника

Зіновій ОСТАП'ЯК